

Дурман О.Л.

Херсонський національний технічний університет

Дурман М.О.

Херсонський національний технічний університет

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЮ ПОЛІТИКОЮ: ІНСТИТУЦІЙНИЙ ТА ІНФОРМАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМИ

Стаття присвячена висвітленню інституційного та інформаційного механізмів управління зовнішньою політикою на державному рівні. Оскільки проблеми зовнішньої політики держави мають складний і комплексний характер, очевидно, що мають бути організаційні структури скоординованої і єдиної співпраці для ухвалення і реалізації управлінських рішень. Задля реалізації цієї організації в державному управлінні застосовуються певні механізми. В даному дослідженні проаналізовано інституційний і інформаційний механізми державного управління здійснення зовнішньої політики. Зовнішня політика розглядається як підсистема державного управління. Державне управління розглядається як підсистема соціальної системи. Розкрито, що зовнішня політика – це завжди продовження внутрішньої політики держави, оскільки будь-яка система характеризується певним рівнем зв'язків всередині себе, ступенем інтегрованості та дезінтегрованості, а в умовах глобалізації межа між зовнішньою і внутрішньою політикою взагалі поступово зникає. Проблеми, що колись вважалися суто внутрішньою справою, сьогодні найчастіше можна розв'язати з врахуванням впливу міжнародного рівня управління та взаємовідносин. Саме за таких умов конкурентна боротьба в міжнародних сферах вимагає роботи певних інституцій, які займаються державним управлінням зовнішньою політикою.

Досліджено, що згідно з Конституцією України відповідальним за зовнішньополітичний курс країни є Президент України, безпосереднє керівництво зовнішньополітичними діями та дипломатичною службою держави Уряд здійснює через Міністерство закордонних справ. Тобто інституційний механізм зовнішньої політики складається з Міністерства закордонних справ України, представництв Міністерства закордонних справ України на території України та закордонних дипломатичних установ України. Виявлено, що саме дипломатична служба є одним із найважливіших інструментів інституційного механізму реалізації зовнішньої політики.

Що стосується інформаційного механізму, то реалізація національних інтересів держави на міжнародній арені здійснюється саме шляхом інформаційного забезпечення зовнішньої політики, що діє за трьома основними напрямками. Ідеться про такі напрями: ідеологічне забезпечення, практичну підтримку ідеологічного забезпечення та інформаційний напрям.

Ключові слова: зовнішня політика, державне управління, інституційний механізм, інформаційний механізм, Державна дипломатична служба України.

Постановка проблеми. Проблеми зовнішньої політики держави мають складний, комплексний характер, що вимагає більш скоординованої і єдиної співпраці окремих організаційних структур. Одним з варіантів розуміння зовнішньої політики разом з конституційно-правовим, організаційним та дипломатичним, які в комплексі об'єднуються у політико-дипломатичний механізм, у сучасній зовнішньополітичній діяльності України є інституціональний механізм, пов'язаний також із організацією процесу ухвалення і реалізації рішень (інформацій-

ний механізм державного управління) певними управлінськими структурами. Він реалізується через застосування інших механізмів державного управління відповідними інституційними утвореннями, які несуть всю повноту відповідальності за формування, впровадження та моніторинг зовнішньої політики держави та за вирішення проблем, що виникають під час цього процесу. Місце та роль уряду (урядових структур) в механізмі здійснення зовнішньої політики залежить насамперед від форми правління в державі й політичної системи суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання змісту зовнішньої політики, механізмів її функціонування і реалізації є надзвичайно актуальними питаннями у сучасній науці. Вивченню та становленню основних принципів і концептуальних засад зовнішньої політики нашої держави присвятили свої праці Ю. Макар, О. Макаренко, В. Погорілко, К. Сандровський, Ю. Тодика та інші вчені.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз інституційного та інформаційного механізмів державного управління зовнішньою політикою.

Виклад основного матеріалу. Глобалізація має свої закони і процедури, які не можуть бути ідеальними. Окрім міжнародного права, є договори, що керують міжнародними економічними й іншими формами відносин, і є установи, які обслуговують їх. Ці закони і міжнародний порядок, який вони підтверджують, існують як результат переговорів між країнами, які встановили систему як ціле. Вони засновані на необхідності максимального урівноваження інтересів. Звісно, державам з більшими можливостями належить вирішальна роль в переговорах. Це означає, що система явно прихильна до них. Такі держави, як Україна, мусять завдяки переговорам як індивідуально, так і у групах просувати свої інтереси до структури глобальних відносин, хоча їхні можливості досить обмежені. Коли йдеться про зовнішню політику, то, з одного боку, вона має надати можливість вести переговори щодо зміни правил і системи задля врахування національних інтересів. З іншого боку, ця політика має полегшити набуття максимальної вигоди від глобалізації під час дотримання правил гри, що існують.

Розвиток механізмів, інструментів, технологій, форм та правил формування зовнішньої політики України в сучасних умовах нестабільності та невизначеності в усіх сферах суспільного життя є одним з пріоритетних напрямів цієї діяльності. Зовнішня політика держави в цих умовах змушена пристосовуватися до нового порядку денного міжнародних відносин і до нового стилю роботи. На це нашаровується пласт проблем та задач, пов'язаних із глобалізацією та швидким обміном інформацією між різними країнами та транснаціональними корпораціями, організаціями тощо, тобто формується багатовимірність зовнішньополітичного курсу [1].

Поєднання ідей системності з концепціями еволюції та розвитку закономірно приводить до постановки проблеми самоорганізації системи (синергетики) – її природи та причинності, рушійних сил, передумов початку та критичних точок

(точок біфуркації), у яких зароджуються майбутні глибокі кризи, мутації й трансформації наявних систем. Саме тут знаходиться найважливіший і потенційно продуктивний взаємозв'язок політики міжнародних відносин із сферами внутрішньої еволюції суб'єктів (інституцій) та об'єктів (зокрема, міжнародних відносин), їх зовнішньою політикою, внутрішньою діяльністю, а також результатами процесів світового розвитку.

Будь-яка система характеризується певним рівнем зв'язків всередині себе, ступенем інтегрованості/деінтегрованості, який визначає можливості інших систем значною або незначною мірою впливати на неї. Держава як один із владно централізованих соціальних інститутів може створювати умови для більшої або меншої інтегрованості суспільства, його інституційних секторів та соціальних підсистем, визначаючи тим самим високу, середню або низьку чутливість суспільства до зовнішнього впливу.

Зовнішня політика – це, по-перше, завжди продовження внутрішньої, а по-друге, вона завжди залежить від географічного розташування країни. Багато хто з політиків вважає, що геополітичне розташування України є унікальним, але водночас воно стає проблемою нашої держави. Ця проблема – лімітрофне (на кордоні, на межі) розташування України між країнами ЄС і Російською Федерацією. Крім геополітичного виміру, лімітрофність України може бути визначена такою типологією [2]:

- в економічному вимірі – між країнами з ринковою, соціально орієнтованою економікою Заходу та економікою Росії, яку відносять до економік, що перебувають в процесі розвитку;

- в духовно-моральному вимірі – між правовим майбутнім і тоталітарним ідеологічним минулим;

- в суспільно-ціннісному вимірі – між східною та західною цивілізаціями. Тут слід зазначити, що в Україні перехрещуються цінності як східної, так і західної цивілізацій. Проте ні східні інтерпретації процесів взаємодії громадянина і держави («людина – гвинтик державного механізму»), ні визначення опорних точок західного антропоцентризму («абсолютний пріоритет прав та свобод громадянина») сьогодні не є прийнятними для українського суспільства.

На нашу думку, з цього виходить проблема, яка раніше заважала успішно формувати та реалізовувати зовнішню політику – кардинально протилежні погляди щодо українського вектору зовнішньої політики. Після 2014 року вектор почав повертатися на проєвропейський. Після внесення змін у Конституцію України 2019 року він чітко

прописаний в програмних документах державного планування як проєвропейський та проєвроатлантичний.

Семюель Хантінгтон у своїй праці «Зіткнення цивілізацій» також наголошує на тому, що країна, дві частини якої належать до різних цивілізацій, приречена існувати в стані латентного конфлікту щодо вибору зовнішньополітичного вектору.

В умовах глобалізації поступово зникає межа між зовнішньою і внутрішньою політикою. Проблеми, що колись вважалися суто внутрішньою справою, сьогодні найчастіше можна розв'язати з врахуванням впливу міжнародного рівня управління та взаємовідносин. У сучасну епоху нових глобальних політичних та економічних викликів подолання політичних викликів та забезпечення міждержавної стабільності ставить на порядок денний потребу в особливо близькому спілкуванні політичних кіл країн світу. При цьому зростання конкурентної боротьби в міжнародних сферах вимагає використання всіх шансів для захисту національних інтересів. Незамінними стають інституції, які займаються державним управлінням зовнішньою політикою.

Згідно з Конституцією України відповідальним за зовнішньополітичний курс країни є Президент України, який є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, дотримання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. Президент України є главою держави і виступає від її імені, представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, веде переговори та укладає міжнародні договори України, ухвалює рішення про визнання іноземних держав [3].

Президент України як глава держави має досить широкі повноваження в галузі здійснення зовнішньої політики. Так, крім вищезазначених повноважень, Президент України звертається з посланнями до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України, призначає та звільняє глав дипломатичних представництв України в інших державах і при міжнародних організаціях, приймає вірчі і відкличні грамоти дипломатичних представників іноземних держав, вносить до Верховної Ради України подання про оголошення стану війни та приймає рішення про використання Збройних сил України у разі збройної агресії проти України тощо.

Безпосереднє керівництво зовнішньополітичними діями та дипломатичною службою держави Уряд здійснює через Міністерство закордонних справ, керівникові якого він дає прямі доручення

і контролює їх виконання. Міністр закордонних справ згідно зі своїми повноваженнями і функціями здійснює повсякденну оперативну діяльність у галузі зовнішніх відносин держави без будь-яких спеціальних на кожен випадок повноважень. Міністр закордонних справ може представляти свою державу і уряд на засіданнях Генеральної асамблеї ООН, Ради безпеки ООН тощо.

Згідно з наданими повноваженнями Міністерство закордонних справ України та дипломатичний апарат України здійснює їх виключно на державному рівні [4]. У зв'язку з проходженням дипломатичної служби формуються дипломатичні зносини, які регулюються Конституцією України та такими законами, як Закон «Про дипломатичну службу України», Закон «Про державну службу» [5], а також Консульським статутом України й іншими нормативно-правовими актами та чинними міжнародними договорами, ратифікованими Верховною Радою України.

Серед видів державного управління та діяльності державної влади щодо реалізації зовнішньої політики можна відзначити документаційне, протокольне, адміністративно-технічне, правове, фінансово-економічне забезпечення зовнішньополітичних структур (інституційний механізм), а також інформаційно-аналітичну та організаційно-управлінську роботу, які лежать в основі цієї діяльності та слугують підґрунтям вказаних видів забезпечення (інформаційний механізм).

Інформаційний механізм зовнішньої політики визначається як реалізація національних інтересів держави на міжнародній арені різними інформаційними інструментами (комунікаційними стратегіями, міждержавними договорами, дипломатичними нотами, інформаційними повідомленнями тощо). При цьому інформаційний механізм застосовується для ухвалення певних управлінських рішень. Основні принципи інформаційного забезпечення зовнішньої політики реалізуються державними установами та дипломатичними представництвами [6].

Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики як форма інформаційного механізму здійснюється за трьома основними напрямками [7]:

– ідеологічне забезпечення зовнішньої політики реалізується шляхом розробки та подання ініціатив та пропозицій, які відповідали б національним інтересам. Ці ініціативи та пропозиції оприлюднюються в межах діяльності міжнародних організацій, в процесі переговорів з окремими країнами або в рамках публічних заходів міністерств закордонних справ;

– практична підтримка ідеологічного забезпечення зовнішньополітичної діяльності відбувається з метою підтримання міжнародного престижу та активного впливу на світову політику, що реалізується шляхом активного використання інформаційно-комунікаційних технологій у вирішенні проблем та криз;

– інформаційний напрям включає інформаційну підтримку практичної діяльності та ідеологічного забезпечення з метою їх реалізації та досягнення поставлених результатів на попередніх етапах.

Важливо зазначити, що дипломатія та дипломатична служба досить відрізняються за трактуванням даних понять та їхніми характерними ознаками [8]. Науковці зі сфери державного управління трактують поняття «дипломатія» як «організаційно-політичний інструмент з імплементації зовнішньополітичного курсу держави, який містить комплекс прийомів та методів задля успішної реалізації зовнішньополітичних цілей, тобто являється певним механізмом побудови міжнародних відносин між суверенними державами» [9].

Згідно з правовою доктриною поняття дипломатичної служби вчені тлумачать як спеціальний вид професійної службової діяльності [10]. У Законі України «Про дипломатичну службу» поняття дипломатичної служби визначається як «державна служба особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності посадових осіб дипломатичної служби, пов'язаній з реалізацією зовнішньої політики України, захистом національних інтересів України у сфері міжнародних відносин, а також прав та інтересів громадян і юридичних осіб України за її кордоном» [11].

Інституційний механізм формування та реалізації зовнішньої політики реалізується шляхом діяльності органів дипломатичної служби:

- 1) Міністерства закордонних справ України;
- 2) представництв Міністерства закордонних справ України на території України;
- 3) закордонних дипломатичних установ України.

Дипломатична служба є одним із найважливіших інструментів інституційного механізму реалізації зовнішньої політики. Цей інструмент взаємопов'язаний із мистецтвом ведення переговорів щодо питань, які цікавлять держав-учасниць, пошуком компромісів з метою вирішення проблем держав-учасниць та врегулювання спірних моментів між державами-учасницями. Проте найважливішим результатом її діяльності є поглиблення міжнародної співпраці між державами та створення умов для їх спільного розвитку.

Отже, Дипломатична служба є невідокремленим структурним елементом державної служби України, що має унікальну галузеву специфіку серед центральних органів виконавчої влади, формує та реалізує зовнішню політику України на міжнародній арені, є важливим суб'єктом правотворчості в міжнародних відносинах та внутрішньому законодавстві [12]. Це проявляється в специфічній особливості цієї служби щодо експансії законодавчих норм інших держав, об'єднань чи міжнародних організацій до національного законодавства [13].

Використання інформаційно-комунікаційних технологій при формуванні зовнішньої політики держави раніше здебільшого було зосереджене на внутрішніх операціях в апараті МЗС, але останніми роками концепція електронної дипломатії почала інтегруватись та видозмінювати традиційні методи дипломатії для підтримки імплементації численних функцій дипломатів [14].

Одним із прямих наслідків глобального локдауну стало виникнення так званої онлайн-дипломатії. Пандемія COVID-19 продемонструвала, що, маючи бажання, можна легко перевести чималу частину міжнародних зустрічей у цифровий формат без шкоди для справи. Виявилось, що мільйонні бюджети міжнародних організацій, десятки людей, залучених до підготовки візитів, дорогі перельоти і готелі можуть більше не знадобитися. Успішний досвід віртуальних самітів довів ефективність такого формату. Серед незаперечних плюсів – чимала економія часу та коштів, а також вища оперативність у процесі прийняття рішень [15].

Тим часом відеоконференції високого рівня не дали очікуваної інклюзивності і транспарентності переговорного процесу: зі звуженням кола учасників та неможливістю відстежити час і тривалість зустрічей досягнення кулуарних домовленостей стало набагато легшим. Так само спростилося формування «правильних» меседжів для широкого загалу і створення уявлення «динамічного діалогу між партнерами» [16].

Зараз наша країна знаходиться в умовах перехідного стану, в межах якого відбувається вибір геостратегічних пріоритетів, реалізація яких покладається на систему органів дипломатичної служби [17]. Якщо оцінювати систему Дипломатичної служби України, яка на сучасному етапі є сформованою, то задля імплементації новітніх підходів та пошуку раціональної моделі організації дипломатичної служби необхідне здійснення актуалізації системних підходів до її формування,

а також до реалізації функцій, які виконує дипломатія. Це необхідно робити через застосування інформаційно-комунікаційних технологій в усіх сферах зовнішньої політики, у тому числі й через інформаційну підтримку ухвалюваних рішень, прогнозування та планування наслідків цих рішень та відповідних політик.

Серед основних (спільних для всієї сфери державного управління та формування політик) можна виділити такі етапи прогнозування:

- обробку даних, які необхідні для ухвалення рішень;
- визначення мети та об'єднання цілей;
- прогнозування процесу з достатнім рівнем якості при обмежених ресурсах, особливо часових;
- логічні висновки (формулювання зовнішньої політики).

Також можна виокремити суттєві обмеження для сфери зовнішньої політики, а саме:

- репутаційні ризики;
- необхідність діяти в заздалегідь визначений спосіб (наприклад, виконуючи умови тих чи інших міжнародних договорів).

Отже, дипломатична служба є одним із ключових елементів у сфері державного управління та основою зовнішньополітичної діяльності, адже це стосується як світових масштабів, так і України.

Зовнішня політика повинна мати місію захисту національного інтересу і безпеки. При формулюванні зовнішньої політики треба керуватися завданням пришвидшення демократичного розвитку. Саме в цьому має полягати національний інтерес.

Країна не може досягти розвитку демократії, відгородившись від решти світу, в якому превають тенденції демократизації. Для досягнення мети можна використати процес, який називається глобалізацією можливостей, оскільки він призводить до зменшення обмежень, що підвищує рівень реалізації національних інтересів та безпеки. Проте глобалізація не запобігає зіткненню інтересів різних держав. Вона не принесла абсолютної рівності серед націй. Необхідно приймати реальність глобалізації у такому вигляді, в якому вона є, і намагатися діяти у межах її структури для захисту власного інтересу і безпеки.

У цьому плані головними принципами зовнішньої політики мають бути такі [18]:

- точне розуміння міжнародного оточення;
- евристична міць, щоб визначати політику для непередбачуваних викликів;

– ресурси і місцева політична підтримка цієї політики;

– підтримка інших акторів в міжнародній системі, які розділяють те саме бачення і пов'язану з ним політику.

Виважена зовнішня політика має враховувати необхідність спільної дії держав зі спільними інтересами. Отже, зовнішня політика України має перебувати в загальній гармонії з глобальною політичною тенденцією до демократизації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Оскільки державно-управлінська система характеризується певним рівнем зв'язків всередині себе, а держава як один із владно централізованих соціальних інститутів може створювати умови для інституційних секторів та соціальних підсистем зовнішнього впливу, то можна говорити, що одним з головних структурних елементів державної влади та державного управління щодо реалізації зовнішньої політики є дипломатична служба, адже роль дипломатії як знаряддя зовнішньої політики країни завжди була значною. Саме тому дипломатична служба є тим інституційним механізмом, який забезпечує формування та реалізацію зовнішньополітичного курсу нашої держави.

При цьому інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики, тобто основні принципи інформаційного забезпечення зовнішньої політики, аналіз чинників впливу на неї, підходи та принципи ухвалення управлінських рішень у сфері зовнішньої політики, реалізуються цими інституціями, тобто державними установами та дипломатичними представництвами.

На сучасному етапі реформування державного управління проходить важкий і суперечливий процес вдосконалення формування та реалізації зовнішньої політики нашої держави, одним із компонентів якого повинно стати реформування, удосконалення та актуалізація структурних елементів системи дипломатичної служби. Вона повинна відповідати тим новим міжнародним відносинам, які сформувалися в Україні та за її межами, проте мають безпосередній вплив на її зовнішню політику та внутрішнє становище.

Проте реформування інституційного механізму не може відбуватися без удосконалення інформаційного механізму формування та реалізації зовнішньої політики, оскільки саме інформація є одночасно і інструментом, і об'єктом дії в сучасному політикумі.

Список літератури:

1. Дурман О.Л. Використання системного підходу при прогнозуванні та плануванні зовнішньої політики України. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління : електронне наукове видання*. 2021. № 1 (13). Київ : Видавництво «Ліра», 2021. С. 126–137. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2021-1\(13\)-126-137](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2021-1(13)-126-137). URL: <https://maup.com.ua/assets/files/expert/13/10.pdf>.
2. Рябінін Є.В. Зовнішня політика України під час першого року президентства В.Ф. Януковича: політологічний аналіз. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія «Історія. Політологія»*. 2011. Вип. 1. С. 99–105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdy_ip_2011_1_19.
3. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
4. Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України : Указ Президента України від 6 квітня 2011 р. № 381/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-%D0%BF#Text>.
5. Про державну службу : Закон України від 16 грудня 1993 р. № 3723-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
6. Хміль Т.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики Словацької республіки у 2004–2019 роках. *Гілея: науковий вісник*. 2020. Вип. 159 (3). С. 142–145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2020_159%283%29_26.
7. Леонов Н.С. Информационно-аналитическая работа в загранучреждениях. Москва : МГИМО (Университет), 1996. 96 с.
8. Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 р. № 960. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-%D0%BF#Text>.
9. Попов В.І. Сучасна дипломатія: теорія і практика : курс лекцій. Москва : Наукова книга, 2000. Ч. 1. 678 с.
10. Гончарова А.О. Дипломатична служба як складова частина державної служби України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2011. № 1. С. 420–424. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2011_1_51.
11. Про дипломатичну службу України : Закон України від 20 вересня 2001 р. № 2728-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2728-14>.
12. Палагусинець Р.В. Роль дипломатичної служби в формуванні ефективного державного управління зовнішньою політикою держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2020_2_17.
13. Столяр О. Розвиток дипломатичної служби в контексті європейського вибору України. *Внутрішні й зовнішні аспекти євроінтеграційної політики України* : матеріали конгресу за міжнар. участю, м. Київ, 17–18 жовтня 2013 р. / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, К.О. Ващенко, І.А. Грицяка, С.В. Загороднюка. Київ : НАДУ, 2013. С. 97–98.
14. Factors influencing e-diplomacy implementation: Exploring causal relationships using interpretive structural modelling / Н. Al-Muftah, V. Weerakkody, N.P. Rana, U. Sivarajah, Z. Irani. *Government Information Quarterly*. 2018. № 35. Р. 502–514.
15. Габер Є. Поствірусна дипломатія: як сучасні технології та карантин змінюють міжнародні відносини. *Міжнародна безпека та євроінтеграція України*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/04/23/7109048/>.
16. Дурман О.Л. Онлайн-дипломатія як інструмент цифрової трансформації сучасних міжнародних відносин. *Sciences of Europe (Praha, Czech Republic)*. VOL 4, № 51 (2020). С. 72–78. URL: <https://www.europe-science.com/wp-content/uploads/2021/11/VOL-4-No-51-2020.pdf>.
17. Григоренко Є., Журавель А. Дипломатична служба в механізмі реалізації законодавства про національну безпеку України. *Європейська дипломатія у XXI столітті* : матеріали науково-практичного круглого столу, м. Харків, 21 грудня 2018 року. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. С. 23–26.
18. Барановський Ф.В. Головні принципи зовнішньої політики та забезпечення національних інтересів: український контекст. *Політологічні записки*. 2011. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2011_4_10.

Durman O.L., Durman M.O. PUBLIC MANAGEMENT OF FOREIGN POLICY: INSTITUTIONAL AND INFORMATION MECHANISMS

The article is devoted to the coverage of the institutional and informational mechanism of foreign policy management at the state level. Since the problems of the state's foreign policy are complex, it is obvious that there must be organizational structures of coordinated and unified cooperation for the adoption and implementation of managerial decisions. To implement this organization in public administration, certain mechanisms are used. This study analyzes the institutional and informational mechanisms of public administration in foreign policy. Foreign policy is considered as a subsystem of public administration, in turn, public administration is considered as a subsystem of the social system. It is revealed that foreign policy is always a continuation of the internal policy of the state, since any system is characterized by a certain level of connections within itself, the degree of integration and disintegration, and in the context of globalization, the border between foreign and domestic policy generally gradually disappears and problems that ever arise were previously considered purely internal affairs, today most often they can be solved only at the international level. It is under such conditions that competitive struggle in international spheres requires the work of certain institutions involved in state management of foreign policy.

It has been studied that, according to the Constitution of Ukraine, the President of Ukraine is responsible for the foreign policy of the country, the direct management of foreign policy actions and the diplomatic service of the state is carried out by the government through the Ministry of Foreign Affairs. That is, the institutional support of foreign policy consists of: the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine; representative offices of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine on the territory of Ukraine and foreign diplomatic institutions of Ukraine. It has been established that it is the diplomatic service that is one of the most important institutional mechanism for implementing foreign policy.

As for the information mechanism, the implementation of the national interests of the state in the international arena is carried out precisely by the information support of foreign policy, which operates in three main areas: ideological support, practical support for ideological support and information direction.

Key words: *foreign policy, public administration, institutional mechanism, information mechanism, state diplomatic service of Ukraine.*